

Recenzja wniosku w przedmiocie nadania dr. Maciejowi T. Hartlińskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce i administracji

I.

Zgodnie z § 12 pkt 1 *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz.U. 2018, poz. 261) warunkiem wszczęcia procedury jest złożenie wniosku oraz:

- kopii dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora;
- autoreferatu przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych, w szczególności określonych w art. 16 ust. 2 *Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. 2017, poz. 1789);
- wykazu opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych;
- informacji o:
  - osiągnięciach dydaktycznych i sprawowanej opiece naukowej nad studentami lub doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego wraz z wykazem przewodów doktorskich;
  - współpracy z instytucjami lub organizacjami będącymi zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi w kraju lub za granicą;
  - odbytych stażach w krajowych lub zagranicznych ośrodkach naukowych lub akademickich;
  - działalności popularyzującej naukę;
- informację o przebiegu postępowania habilitacyjnego lub przewodu habilitacyjnego, jeżeli habilitant ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Stwierdzam, że przedłożona dokumentacja czyni zadość wymogom określonym w powołanych przepisach.

II.

Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która:

- posiada stopień doktora,
- posiada **osiągnięcia naukowe** uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej,
- wykazuje się **istotną aktywnością naukową**.

Z analizy stanu faktycznego wynika, co następuje:

1) Kwalifikacje

Dr Maciej Tomasz Hartliński jest politologiem. W 2005 roku ukończył studia na kierunku *politologia* prowadzonym w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie obronił pracę magisterską pod tytułem „Obraz przywództwa politycznego we współczesnej

polskiej partii politycznej” (promotor: *prof. dr hab. Arkadiusz Żukowski*). Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskał na podstawie uchwały Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu 16 grudnia 2009 roku. Tytuł rozprawy „Kształtowanie się przywództwa partyjnego w Polsce”; promotor: *prof. dr hab. Arkadiusz Żukowski*; recenzenci: *dr hab. Jerzy Sielski* (Akademia Jana Długosza w Częstochowie), *prof. dr hab. Stefan Opara* (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie). Habilitant pracuje obecnie jako adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Pełni funkcję zastępcy dyrektora INP.

Konkluzja (1):

Dr Maciej T. Hartliński legitymuje się kierunkowym wykształceniem akademickim oraz wymaganym stopniem naukowym.

2) Osiągnięcia naukowo-badawcze

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego* (Dz. U. Nr 196, poz. 1165) kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych obejmują:

- publikacje:
  - autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* (JCR) lub na liście *European Reference Index for the Humanities* (ERIH);
  - autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazie JCR lub na liście ERIH;
  - autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz;
- syntetyczne wskaźniki cytowań:
  - sumaryczny *impact factor* publikacji naukowych według listy *Journal Citation Reports* (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania;
  - liczbę cytowań publikacji według bazy *Web of Science* (WoS);
  - *indeks Hirscha* opublikowanych publikacji według bazy *Web of Science* (WoS);
- inne osiągnięcia:
  - kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach;
  - międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność naukową;
  - wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

* * *

I. Główne osiągnięcie naukowe

Osiągnięciem naukowym, które zostało przedstawione do oceny, jest cykl publikacji powiązanych tematycznie pt. „Teoretyczne i empiryczne determinanty przywództwa politycznego w Polsce”. W skład osiągnięcia wchodzi 12 pozycji, na które składa się 1 monografia, 7 artykułów zamieszczonych w periodykach naukowych oraz 4 rozdziały w monografiach. W sumie cykl publikacji posiada objętość 376 stron, a jego konstrukcja

potwierdza wszechstronność Habilitanta i umiejętne posługiwanie się różnymi formami publikacji naukowych typowymi dla nauk społecznych.

Cykl publikacji – w odróżnieniu od klasycznej monografii habilitacyjnej (w tym przypadku monografia autorska jest częścią cyklu), która stanowi z natury rzeczy spójną całość – jest formą niezwykle wymagającą. Kluczowym elementem, na podstawie którego recenzent może zdefiniować istotę projektu naukowego i zrekonstruować warsztat badawczy habilitanta jest autoreferat. Jego szczegółowa analiza pozwala na stwierdzenie, czy mamy do czynienia z rzeczywistym cyklem tworzącym również spójną całość, czy też z mniej lub bardziej przypadkowym zbiorem tekstów.

Ocena cyklu publikacji opierać się będzie na kompleksowym obrazie wszystkich jego części składowych. Wskazane 12 publikacji rozpatrywane zostanie jako całość i tak też zostanie ocenione. Habilitant zdecydował się ubiegać o stopień na podstawie cyklu, a nie monografii. Zabieg ten w tym przypadku jest nadzwyczaj udany. Nawet biorąc miarę tradycji, cykl ten z nawiązką rekompensuje – lub jak ktoś woli, stanowi w pełni ekwiwalent – klasycznej monografii we wszystkich aspektach oceny jakościowej.

Należy **jednoznacznie** stwierdzić, że cykl ten jest spójny tematycznie oraz bez wątpienia wpisuje się w dyscyplinę nauki o polityce. Co więcej, tematyka przywództwa politycznego nawiązuje do aktualnych trendów badawczych i jest nośna poznawczo. Podjęcie i twórcze rozwijanie tego zagadnienia świadczy o włączeniu się w bieżący, istotny oraz wymagający kierunek badawczy.

Główny cel badań jakim jest rozpoznanie i usystematyzowanie stanu wiedzy teoretycznej, konceptualizacja pojęć oraz przeprowadzenie badań empirycznych został prawidłowo i jasno sformułowany. Habilitant trafnie zidentyfikował trzy główne problemy badawcze:

- jakie są podstawy teoretyczne przywództwa politycznego?
- jakie są wiodące kierunki badań nad przywództwem politycznym?
- jakie są formalne determinanty aktywności przywódców politycznych (prezydentów, premierów, przewodniczących /prezesów partii politycznych)?

Habilitant w ramach prowadzonych badań wyselekcjonował i zastosował kluczowe z punktu widzenia nauk o polityce metody badawcze: instytucjonalno-prawną, porównawczą, decyzyjną, ujęcie ilościowe i jakościowe, analizę treści. Pierwszą z metod wykorzystał do analizy formalnego statusu przywódców partyjnych w strukturach partii politycznych. Druga z metod posłużyła do komparatystyki wybranych wskaźników między poszczególnymi przywódcami oraz partiami politycznymi w celu ukazania podobieństw i różnic. Trzecia z metod pomogła w rozpoznaniu ośrodka decyzji i założeń procesu decyzyjnego. Czwarta metoda przysłużyła się do gruntownego przedstawienia i opracowania zebranego materiału oraz jego eksplanacji. Ostatnia z metod została

wykorzystana do analizy stanowisk i poglądów deklarowanych przez przywódców politycznych.

Lektura przedłożonych opracowań wskazuje na prawidłowy dobór metod i technik względem celu badań. Habilitant wykazał się wiedzą i umiejętnością stosowania metod badawczych i technik badawczych. Warstwa metodologiczna opracowań ukazuje bardzo dobre rozeznanie w tym aspekcie i dowodzi dojrzałości autora.

Poddany ocenie dorobek oparty został na bogatym materiale źródłowym pozyskanym w wyniku kwerendy źródłowej w Ewidencji Partii Politycznych prowadzonej przez VII Wydział Cywilno-Rejestrowy Sądu Okręgowego w Warszawie. Zgromadzono i opracowano także dane ilościowe pozyskane z zasobów Państwowej Komisji Wyborczej oraz Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Prowadzone badania w większości wypadków opierają się na bardzo szerokim materiale. Przykładowo: analiza kierunków badań nad przywództwem politycznym – 354 rozdziały w monografiach; pozycja przywódców w partiach pozaparlamentarnych – statuty 76 partii; wypowiedzi przywódców na temat religii – 3795 wypowiedzi sejmowych z lat 1991–2015; selekcja przywódców w partiach politycznych – 80 przypadków z 16 partii w latach 1990–2013. Świadczy to o dążeniach do całościowego zgłębienia tematu i czasochłonnych analizach danych. Należy podkreślić doskonałą znajomość literatury przedmiotu. Bardzo dobre rozeznanie w literaturze światowej prezentowane na łamach opracowań świadczy o bieżącym śledzeniu najnowszych doniesień badawczych. Znajomość polskiego piśmiennictwa na temat przywództwa politycznego uwidacznia się w najwyższym stopniu.

Habilitant wykazuje wysokie kompetencje terminologiczne. Prawidłowo posługuje się terminami i pojęciami politologicznymi. Warto podkreślić, że efektywnie dąży do usystematyzowania wybranych kategorii pojęciowych, co pozytywnie świadczy o samodzielnej umiejętności formułowania koncepcji teoretycznych.

Zgodnie z tytułem osiągnięcia – *Teoretyczne i empiryczne determinanty przywództwa politycznego w Polsce* – dostrzega się oba składniki. Do tej pierwszej grupy – teoretycznej – można zaliczyć monografię dotyczącą przywództwa politycznego oraz pięć opracowań. W drugiej grupie, uwypuklającej aspekty badań empirycznych odnajdziemy kolejnych 6 opracowań. Co warte podkreślenia, Autor we wszystkich publikacjach umiejętnie łączy oba konteksty.

Pierwszą ze wskazanych publikacji jest monografia, w której Autor sprawnie i klarownie dokonuje konceptualizacji kluczowych pojęć teoretycznych (*Przywództwo polityczne. Wprowadzenie*, Olsztyn 2012). Publikacja zawiera cztery rozdziały oraz jest uzupełniona o podsumowanie w języku angielskim, a także spis tabel i rysunków. Przede wszystkim, monografia dotyka istotnego problemu jakim są teoretyczne podstawy przywództwa politycznego. Ze względu na niedostatki pozycji naukowych na ten temat wpisuje się znakomicie w dyskurs na ten temat i stanowi istotne źródło wiedzy.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi we wstępie lektura monografii dostarcza wiedzy o obszarach badań, pojęciach i typologii przywództwa politycznego. Na uwagę zasługuje konstrukcja toku narracji oparta na stawieniu pytań i formułowaniu na nie odpowiedzi. W ten sposób otrzymujemy rozwiązanie fundamentalnych dylematów w sposób przystępny i klarowny a autor dowodzi, że o rzeczach trudnych potrafi pisać zrozumiale dla czytelników o różnym stopniu znajomości problematyki.

Rozdział pierwszy został zatytułowany *Przywództwo polityczne jako przedmiot nauczania oraz badań*. Już na początku otrzymujemy niezwykle istotne ustalenia dotyczące umiejscowienia tego zagadnienia w procesie dydaktycznym na polskich uczelniach. Przeprowadzona kwerenda i analiza wśród 23 uczelni wyższych pokazała dokładnie czego uczą się studenci politologii i jak to koresponduje z przywództwem politycznym. Pierwsze tego typu ustalenia pokazują gdzie, czego i na podstawie jakiej literatury studenci uczą się o tytułowym problemie. W drugim rozdziale dokonana została konceptualizacja głównych pojęć. Treść tej części świadczy o umiejętności sprawnego formułowania koncepcji teoretycznych. Czytelnik odnajdzie autorską koncepcję pojęcia i typologii przywództwa politycznego, która stanowi wkład w rodzimy dyskurs nad tym problemem badawczym. Trzeci rozdział odnosi się do przywództwa prezydenckiego i premierowskiego. Istotną zaletą jest próba wprowadzenie do literatury przedmiotu powyższych pojęć i wskazanie na główne obszary, na których powinny się koncentrować pogłębione badania. Należy jednocześnie wskazać, że odnośnie poruszanych kwestii to opierają się ona na doskonale już znanej wiedzy. Uwidacznia się jednak nowe spojrzenie i dylematy dotyczące symultaniczności czy też zakończenia obu typów przywództwa politycznego. Z kolei w ostatnim rozdziale poruszone zostały najważniejsze aspekty przywództwa partyjnego w Polsce. Przedstawione została problematyka badań na selekcją oraz pozycją przywódców w świetle struktur partii politycznych. Przybliżono również komparatystykę sylwetek przywódców najważniejszych ugrupowań oraz ich aktywność wyborczą.

Habilitation prezentuje biegłą znajomość teoretycznych aspektów przywództwa politycznego również w kolejnych pięciu publikacjach. Słusznie zwraca uwagę na koncepcję prezydenccjalizacji i dokonuje trafnej systematyzacji dyskursu oraz podstawowych pojęć (Hartliński M., *Prezydenccjalizacja współczesnej polityki*, „Szkice Humanistyczne” 2012, nr 2, s. 91–102). Kolejnym pozytywnym przykładem jest analiza polskiej literatury przedmiotu odnośnie kierunków badań nad przywództwem politycznym, gdzie dokładna lektura treści 354 rozdziałów w wszystkich monografiach zbiorowych dotyczących przywództwa politycznego pozwoliła na wyodrębnienie głównych trendów badawczych (Hartliński M., *Kierunki badań nad przywództwem politycznym. Analiza ilościowa na przykładzie polskich publikacji zbiorowych*, w: *Przywództwo polityczne w Polsce i na świecie*, seria wydawnicza „Forum Politologiczne”, Tom 15, pod red. M. Hartlińskiego, Olsztyn 2013, s. 145–176). Kontynuacją przedsięwziętych badań było opracowanie skupiające się na analizach przywódców politycznych, w którym kategoryzacja treści pozwoliła na ukazanie zagadnień poruszanych przez polskich badaczy tego zjawiska (Hartliński M., *Zagadnienia badawcze w analizach przywódców politycznych na przykładzie wybranych publikacji politologicznych w Polsce*, „e-Politikon” 2014, nr 10, s. 125–144). Konsekwencją analizy literatury przedmiotu była udana próba, z wykorzystaniem narzędzi internetowych, bezpośredniego zwrócenia się do badaczy przywództwa politycznego w Polsce i na bazie ich opinii określenie wiodących stanowisk teoretycznych (Hartliński M., *Wybrane aspekty przywództwa politycznego w opinii polskich badaczy*, w: *Przywództwo-Etyka-Polityka*, pod red. E.W. Marciniak, J. Szczupaczyńskiego, Warszawa 2018, s. 243–258). Teoretyczne rozważania zamyka rozdział dotyczący procesu podejmowania decyzji przez przywódców politycznych w oparciu o teorię gier, gdzie podnosi się niezwykle aktualną problematykę negocjacji i podejścia strategicznego w sytuacjach rozbieżności interesów (Obreńska J., Hartliński M., *Teoria gier w procesie*

podejmowania decyzji przez przywódców politycznych w sytuacjach słabej zgodności interesów, w: *Przywódcy polityczni wobec współczesnych zagrożeń i kryzysów. Wyzwania dla przywódców i partii politycznych*, pod red. M. Hartlińskiego, Olsztyn 2017, s. 117–132). Znaczącym aspektem badań jest eksploracja wewnątrzpartyjnej selekcji przywódców, która opiera się na bogatym materiale i prowadzi do istotnych wniosków na temat wyborów przywódców (Hartliński M., *The selection of party leaders in Poland: Democratization of rules and predictability of results*, „Polish Political Science Review” 2014, No. 2, s. 5–21.) oraz pozycji wewnątrzpartyjnej w partiach głównego nurtu (Hartliński M., *Contemporary “Prince”. Influence, the position and authority of party leaders*, „South-East European Journal of Political Science” 2013, Vol. 1, No. 4, p. 131–146; Hartliński M., *Przywództwo partyjne w Polsce: wzmacnianie pozycji wewnątrzpartyjnej*, w: *Przywództwo partyjne w państwach postkomunistycznych*, pod red. M. Hartlińskiego, Olsztyn 2015, s. 161–177). Bardzo dobrze, że Habilitant nie poprzestaje na badaniach wyłącznie najbardziej znanych partii, lecz pogłębia i poszerza wiedzę o pozycji przywódców w 76 ugrupowaniach pozaparlamentarnych (Hartliński M., *Formalne determinanty pozycji przywódców w strukturach pozaparlamentarnych partii politycznych w Polsce*, „Prawo i Polityka” 2015, Vol. 6, s. 40–64). Kolejne bardzo ważne opracowanie analizuje polską specyfikę i unikatowość odnośnie znikomej aktywności przywódców partyjnych w kontekście wyborów Prezydenta RP (Hartliński M., *Prerogatywy i aktywność przywódców partii politycznych w procesie selekcji kandydatów w wyborach Prezydenta RP w latach 1990–2015*, „Studia Politologiczne” 2016, Vol. 42, s. 56–72). Cykl zamykają kolejne ważne ustalenia badawcze, w których przeprowadzono komparatystykę ilościową i jakościową wypowiedzi sejmowych 15 przywódców partii politycznych z lat 1991–2015 w kontekście stosunku do religii (Hartliński M., Klepański J., *Stanowiska i deklaracje przywódców partii politycznych w Polsce wobec religii*, „NURT SVD” 2017, nr 2, s. 303–321).

Podsumowując przedłożone osiągnięcie naukowe warto podkreślić jego istotną wartość merytoryczną. Temat został sformułowany prawidłowo i dotyczy kluczowego zagadnienia z zakresu nauk o polityce. Z całą pewnością można stwierdzić, że cykl publikacji jest koherentny. Wartość poznawcza, spójność oraz objętość cyklu publikacji świadczą o dojrzałości naukowej i badawczej.

Habilitant w swoich pracach wykazał się wszystkimi niezbędnymi cechami solidnego badacza. Do najważniejszych warto zaliczyć podejmowanie pionierskich badań w zakresie swoich zainteresowań naukowych; wykazanie się dogłębną znajomością literatury przedmiotu; umiejętne stosowanie metod i technik badawczych; prowadzenie dociekań teoretycznych oraz empirycznych; umiejętność prowadzenia badań indywidualnie oraz zespołowo; zdolność do przedstawiania wyników badań w formie monografii, artykułów oraz rozdziałów; publikowania w języku polskim oraz angielskim; wniesienie nowej i interesującej poznawczo wiedzy. Całość bez wątpienia zasługuje na bardzo pozytywną opinię.

Oczywiście, jak w przypadku każdej pracy, można znaleźć pewne mankamenty. W niektórych przypadkach poruszana problematyka prosi się o bardziej dogłębną analizę, a syntetyczny wywód daje jednak wrażenie zbyt ogólności. W innych wypadkach, w kontekście analiz literatury przedmiotu, chciałoby się dostrzec bardziej zdecydowaną konstruktywną krytykę omawianych koncepcji teoretycznych i publikacji. Nie zmienia to jednak faktu,

że walory poznawcze zdecydowanie przeważają nad niedoskonałościami. Powyższe uwagi polemiczne oraz uchybienia nie zamazują zdecydowanie pozytywnego wrażenie z lektury wszystkich publikacji wchodzących w skład cyklu.

Przedłożone osiągnięcie należy ocenić bardzo wysoko. Spełnia ono odpowiednie wymagania i standardy, zaś jakość merytoryczna wszystkich publikacji cyklu rozpatrywanych łącznie, bez żadnych wątpliwości stanowi cenny wkład do dyscypliny i predestynuje Habilitanta do uzyskania stopnia naukowego.

II. Inne opublikowane prace naukowe

Oprócz wskazanego osiągnięcia, do dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora, można zaliczyć 37 publikacji, które zasługują na pozytywną ocenę zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym. Są to: jedna monografia, cztery samodzielnie zredagowane monografie zbiorowe, dwie współredagowane monografie zbiorowe, trzy artykuły w czasopismach naukowych, jedenaście rozdziałów w monografiach zbiorowych, trzynaście haseł w encyklopediach i słownikach oraz trzy artykuły recenzyjne.

Habilitant wykazał się bardzo znaczącą aktywnością naukową. Pełna paleta różnorodnych form doniesień naukowych świadczy o wysokich kompetencjach merytorycznych. Przede wszystkim na czoło wysuwa się zdolność do redagowania prac. Na uznanie zasługuje doprowadzenie do finału aż sześciu monografii zbiorowych, w których czterokrotnie samodzielnie pełnił obowiązki redaktora. Oznacza to bardzo dużą biegłość w organizowaniu pracy badawczej dużej liczby naukowców. Warte podkreślenia jest, iż swoje artykuły składało bardzo wielu wybitnych badaczy pochodzących z najlepszych ośrodków akademickich w Polsce, jak i z Czech, Rosji oraz Ukrainy.

Na pochwałę zasługuje również liczba i jakość artykułów opublikowanych w periodykach naukowych i rozdziałów w monografiach zbiorowych. Na tym polu warto podkreślić, że Habilitant stale poszerza swój dorobek. Oprócz wskazanych publikacji wiele nowych i interesujących badań znajduje się w fazie procesu redakcyjnego. Warto odnotować, że w autoreferacie zasygnalizowano aż pięć tekstów w języku angielskim, które zostały złożone do uznanych czasopism o międzynarodowym zasięgu oraz dwa na którymi rozpoczęto już prace (stan na marzec 2019). Wszystkie te próby zasługują na uznanie i świadczą o permanentnym rozwoju pasji badawczej a weryfikacja tych zapowiedzi (stan na grudzień 2019) potwierdza ich systematyczne ukazywanie się drukiem, co wyraźnie poszerza i tak już bogaty dorobek.

Pozytywną oznaką kompetencji i rozpoznawalności naukowej był udział Habilitanta w pracach przygotowujących leksykony i encyklopedie. Trzynaście haseł w trzech tego typu inicjatywach dowodzi, że potrafi przygotować syntetyczny opis określonego pojęcia z zakresu nauk o polityce.

Kolejnym walorem jest opublikowanie trzech recenzji w renomowanym czasopiśmie naukowym. Zwięzła ocena treści oraz konstruktywna krytyka dzieł innych uczonych jest pożądanym przejawem aktywności naukowej.

Wygłoszenie 40 referatów na konferencjach naukowych jest bardzo pozytywną emanacją aktywności naukowej. W latach 2010–2018 aż 15 referatów miało miejsce na konferencjach międzynarodowych. Co niezwykle ważne organizowanych przez prestiżowe towarzystwa naukowe, takie jak: *International Political Science Association*, *European Consortium for Political Research*, *Central European Political Science Association*; *European Political Science Association*. Pozostałe 25 wystąpień miało miejsce na konferencjach organizowanych w najlepszych ośrodkach akademickich w Polsce. Co więcej wielokrotnie powierzano rolę przewodniczącego paneli tematycznych lub *discussanta*.

Prace Habilitanta spotkały się z wyraźnie pozytywnym oddźwiękiem w środowisku naukowym. Cytowane były przez uznanych badaczy przywództwa politycznego w Polsce, takich jak Katarzyna Sobolewska-Myślik, Jerzy Sielski, Agnieszka Kasińska-Metryka, Łukasz Tomczak czy Przemysław Żukiewicz. Wykorzystywane były także w pracach doktorskich. Na poczynione ustalenia badawcze powoływali się również badacze zagraniczni tacy jak Fernando Casal Bértoa, Sergiu Gherghina, Sorina Soare, Miroslav Nemčok oraz Peter Spáč. Publikacje były także przedmiotem pozytywnych recenzji opublikowanych w uznanych czasopismach poczynionych przez Andrzeja Chodubskiego czy Beatę Kosowską-Gąstoł.

Habilitant jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, European Consortium for Political Research oraz International Political Science Association. Na pochwałę zasługuje fakt, że odegrał on kreatywną rolę i zainicjował powstanie sekcji „Przywództwo polityczne”, której był przewodniczącym (2012–2015), a następnie członkiem zarządu (2015–2018).

Kolejnym dowodem na aktywność w rodzimym środowisku naukowym był udział w pracach zespołu przygotowującego ekspertyzę wykonaną przez Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych na zlecenie Biura Analiz Sejmowych (*Ekspertyza dotycząca skutków projektu Ustawy 2.0 Prawo o Szkolnictwie Wyższym*, Warszawa 16.04.2018, ss. 20).

Niezwykle mocnym atutem jest doświadczenie Habilitanta w roli recenzenta. Jego kompetencje zostały uznane przez redaktorów czołowych czasopism na świecie i powierzono mu przygotowanie recenzji do prestiżowych periodyków: „Party Politics” (2016); „Problems of Post-Communism” (2015x2, 2016, 2018); „Contemporary Politics” (2018). Dwukrotnie występował w tej roli i przygotował stosowne oceny dla polskich czasopism „Polish Political Science Review” (2018) oraz „Polityka i Społeczeństwo” (2018).

O bardzo dobrej rozpoznawalności i reputacji w środowisku międzynarodowym świadczy również zlecenie Habilitantowi przez *Research*

*Foundation – Flanders „FWO” recenzji międzynarodowego grantu badawczego wiążącego się z uzyskaniem stanowiska *Postdoctoral Fellow*.*

Konkluzja (2):

Przedłożony jako osiągnięcie naukowe cykl publikacji pt. „Teoretyczne i empiryczne determinanty przywództwa politycznego w Polsce” czyni zadość wymaganiom stawianym kandydatowi do stopnia naukowego doktora habilitowanego w stopniu ponadprzeciętnym, w szczególności zawiera sformułowanie, analizę i rozwiązanie problemu naukowego, ważnego dla rozwoju przedmiotowej dyscypliny. **Osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowią – w opinii recenzenta – znaczny wkład Habilitanta w rozwój przedmiotowej dyscypliny w rozumieniu art. 16. ust. 1. powołanej *Ustawy*. W szczególności:**

- Habilitant posiada bardzo bogaty dorobek w ujęciu ilościowym. Wskaźniki ilościowe i bibliometryczne zasługują na uznanie. Opublikował, po uzyskaniu stopnia doktora, w sumie 49 pozycji i wygłosił 40 referatów. Bardzo wyraźnie uwidacznia się umiędzynarodowienie i aktywność w języku angielskim, na którą składa się aż 12 publikacji w czasopismach i 15 referatów. Łączna suma cytowań wynosi 53, a Indeks Hirscha jest równy 4 (na podstawie *Google Scholar*). Są to zatem liczby imponujące oraz dowodzące niezwyklej aktywności badawczej, z naddatkiem wypełniające kryteria osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce.
- Warte podkreślenia jest publikowanie w prestiżowych czasopismach znajdujących się w bazach *Scopus* i *Web of Science*, posiadających *Impact Factor* i wedle obowiązujących obecnie kryteriów wysokopunktowanych (np. „*East European Politics and Society*” – 100 pkt, „*Political Studies Review*” – 70 pkt.). Oczywiście Habilitant posiada w dorobku również publikacje w najlepszych polskich czasopismach: „*Polish Political Science Review*”, „*Polish Political Science Yearbook*” czy „*Studia Politologiczne*”.

3) Dorobek Habilitanta w innych obszarach pracy zawodowej

I. Współpraca międzynarodowa

Habilitant wykazuje się ponadprzeciętną aktywnością badawczą prowadzoną we współpracy z naukowcami z Europy i świata. Działalność międzynarodowa i udział w projektach badawczych zasługują na uznanie. Przede wszystkim jest inicjatorem i kieruje międzynarodowym projektem badawczym „*Party Leaders Database*”, która skupia 51 badaczy z całego świata. Zrealizował, jak kierownik, niezwykle ciekawy projekt międzynarodowy „*Party Leaders and Populist Parties in Europe*”, którego odzwierciedleniem są publikacje w „*Polish Political Science Review*” (ogłoszone drukiem w grudniu

2019 roku). Dokonał konceptualizacji badań i udało mu się zaprosić do badań uznanych badaczy przywództwa i partii politycznych.

Jako wykonawca brał udział w międzynarodowych projektach dotyczących niezwykle aktualnych i ważkich zagadnień naukowych: „Digitalization and Political Science”, „Conflicts and Coronations: Understanding How Political Parties in Europe Select Their Leaders”, „Direct Democracy in Central and Eastern Europe”, „Party Organization and Electoral Volatility in Central and Eastern Europe”, „Referendum campaigns and vote decision in Eastern Europe”, „Reflections on the EP election 2019 by leading scholars”.

Niezwykle bogate jest doświadczenie Habilitanta w kontekście staży zagranicznych. Zdobywał on doświadczenie i umiejętności badawcze w czterech bardzo dobrych uczelniach zagranicznych w Belgii (*Ghent University* – 3 tygodnie), Francji (*Lille Catholic University* – 1 tydzień), Czechach (*Charles University in Prague* – 1 tydzień) oraz Stanach Zjednoczonych Ameryki (*Indiana University-Bloomington* – 3 tygodnie). Z przedłożonej dokumentacji (uaktualnienie z października 2019) wynika także, że uzyskał w drodze konkursu kolejne stypendium na 3 miesięczny staż w Stanach Zjednoczonych, który będzie realizował w 2020 roku.

Odbył również trzykrotnie staże naukowo-dydaktyczne i prowadził wykłady na zagranicznych uczelniach w ramach programu *Erasmus* (*University of Bari, University of Sassari, University of Florence*).

II. Granty badawcze

Habilitant wykazuje również skuteczność w pozyskiwaniu grantów badawczych, gdyż był kierownikiem w czterech przypadkach. Co bardzo istotne, bierze udział jako wykonawca w międzynarodowym granicie badawczym, którego kierownikami są Nicholas Aylott (*Söderton University*) oraz Niklas Bolin (*MidSweden University*) - finansowanie w wysokości 150 000 Euro przyznane na drodze konkursowej przez *The Foundation for Baltic and East European Studies*.

III. Uzyskane nagrody

Habilitant wielokrotnie był wyróżniany i nagradzany za aktywność naukową. Trzykrotnie otrzymał nagrodę indywidualną Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie: III stopnia, za osiągnięcia w dziedzinie naukowej (2011); II stopnia, za osiągnięcia w dziedzinie naukowej (2012); oraz III stopnia za osiągnięcia w dziedzinie organizacyjnej (2016).

W kontekście badań otrzymał, wspólnie z pozostałymi autorami, wyróżnienie za: monografię zbiorową pod tytułem „Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego” (M. Hartliński – współredaktor i autor rozdziału). Publikacja ta była nominowana do tytułu książki geopolityczna roku 2016. Z kolei monografia zbiorowa pod redakcją prof. dr hab. Tadeusza Bodio, w której

M. Hartliński był autorem rozdziału, otrzymała I nagrodę w VI edycji Międzynarodowego Konkursu na prace naukowe z kaukazoznawstwa i południowo-rosyjskiej regionalistyki im. akademika Ju.A. Żdanowa, organizowanego przez prestiżowy ośrodek badań nad Kaukazem – Federalny Uniwersytet Południowy w Rostowie nad Donem.

IV. Działalność organizacyjna, dydaktyczna i popularyzatorska

Habilitant charakteryzuje się znakomitym dorobkiem organizacyjnym. Od 2016 roku pełni funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Nauk Politycznych ds. dydaktycznych i organizacyjnych, gdzie na bieżąco odpowiada za prawidłowy przebieg procesu dydaktycznego. W tym samym roku został również powołany przez Dyrektora INP na kierownika zespołu badawczo-naukowego „Centrum Studiów nad Przywództwem Politycznym i Publicznym”. Dwukrotnie był wybierany przez środowisko akademickie do Rady Wydziału Nauk Społecznych (2013–2016; 2016–2019). Ponadto, był powoływany przez Dziekana macierzystego wydziału na Przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia (2013–2016) oraz członka Wydziałowej Komisji Dydaktycznej (2016–2019).

Do istotnych osiągnięć na tym polu należy zaliczyć samodzielne przygotowanie programu kształcenia w formie podwójnych dyplomów na kierunku Politologia dla Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Narodowego Uniwersytetu „Politechnika Lwowska”. Doświadczenie zostało również zebrane poprzez przygotowanie i aktualizowanie do wymogów ustawowych regulaminu przeprowadzania przewodów doktorskich na Wydziale Nauk Społecznych UWM w Olsztynie; przygotowanie dokumentacji i raportu samooceny do wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej; przygotowanie i aktualizowanie oferty kształcenia w macierzystym Instytucie, także w języku angielskim. Odnośnie kontekstu międzynarodowego to sprawował dwukrotnie opiekę merytoryczną nad stypendystami Fulbrighta oraz doprowadził do podpisania trzech umów w ramach programu Erasmus z zagranicznymi uczelniami z Francji i Włoch.

Habilitant brał dwukrotnie czynny udział w organizowaniu konferencji naukowych, zaś siedmiokrotnie był członkiem komitetu naukowego.

Aktywność dydaktyczna Habilitanta jest prawidłowa, gdyż koncentruje się na prowadzeniu wykładów i ćwiczeń z przedmiotów leżących w zakresie kompetencji merytorycznych. Na uwagę zasługuje wypromowanie 95 prac licencjackich. Istotnym plusem jest prowadzenie wykładów i ćwiczeń w języku angielskim.

Habilitant wykazał się również pozytywnym zaangażowaniem w popularyzację nauki. Brał udział w pracach Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym oraz Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności. Był również członkiem zespołu organizującego i oceniającego „Konkurs na pracę pisemną dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych”; prowadził

wykłady z wiedzy o partiach politycznych i przywódcach dla młodzieży ponadgimnazjalnej w ramach kursu przygotowawczego do matury. Ponadto, co współcześnie bardzo pożądane, prowadzi stronę internetową promującą wiedzę politologiczną oraz publikacje naukowe poprzez portale społeczno-naukowe (researchgate.com; akademia.edu).

Konkluzja (3):

Dorobek dydaktyczny i organizacyjny oraz współpraca międzynarodowa dr. Macieja Tomasza Hartlińskiego czyni zadość wymogom habilitacyjnym.

* * *

Przedłożony dorobek zasługuje na bardzo wysoką ocenę. Zarówno cykl publikacji, jak i pozostałe przejawy aktywności badawczej potwierdzają kompetencje naukowe dr. Macieja Tomasza Hartlińskiego. Habilitant wykazał się istotną aktywnością naukową, a jego dorobek stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny. **W związku z powyższym jednoznacznie opowiadam się za nadaniem Panu dr. Maciejowi Tomaszowi Hartlińskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce i administracji.**

Warszawa 3.01.2020 r.

